

La Revista Nord: una llum al mig de la foscor.
per Carles Prats Ferré.

El nom

El nom de la revista va ser una cosa força meditada. Abans que nosaltres, un altre grup ja havia editat una revista a Cabassers entre el 1983 i el 1986, i li havia posat el nom més adequat que podrà tenir mai una publicació periòdica d'aquest tipus al nostre poble: El Sitjar. El Sitjar és el nom de la plaça principal del poble, on abans transcorria gran part de la vida social de Cabassers i encara ara és escenari de reunions populars, com la rifa de les mones el diumenge de Pasqua. Posar el nom tradicional d'una plaça a la revista de Cabassers havia estat un encert, però nosaltres ni preteníem reeditar El Sitjar ni érem qui per a fer-ho. Per tant necessitàvem un nom nou.

Els dissenys descartats del número zero incloïen capçaleres com aquestes:

Fòrum KBS (primer trimestre del 1997)

Punt de Mira (juny de 1998)

Cosa Nostra (setembre de 1998)

La primera prova de capçalera amb el nom de Nord data del març de 1998. Les proves de portades amb la capçalera Fòrum KBS, de les primeries de 1997, demostren que la idea de la revista ja venia de lluny, de com a mínim dos anys abans de començar a editar-la. La idea de Fòrum responia a aquesta idea de plaça que tan bé havia copsat el nom d'El Sitjar, i KBS era pel nom de Cabassers, perquè Delfí Navàs explicà al seu opuscle publicat el 1918 i titulat *Descripció històrica, física y política de Cabacés* que a l'Ajuntament hi havia una marca amb aquestes lletres, que ell creia servia per a marcar al foc. Però vam descartar el nom per massa complicat, i perquè no volíem cap succedani indesxifrable d'El Sitjar. «Punt de Mira» va ser un nom sense cap possibilitat d'èxit des del principi mateix en què el vam pensar, però a «Cosa Nostra» li va anar de poc de ser escollit. De tan poc li va anar que a l'editorial del número zero, amb la paraula NORD ben grossa a la portada, afirmàvem, per error, que «hem anomenat la capçalera Cosa Nostra perquè verament ho és: és la nostra revista, de tot el poble, que parla de les nostres coses, les que ens afecten a tots com a comunitat». I és que fins pocs dies abans del llançament de la revista el seu nom no estava consolidat. Finalment vam consensuar «Nord» perquè és un nom curt, monosil·làbic, fàcil de pronunciar i recordar, perquè Cabassers és al nord de la comarca del Priorat, i vam voler deixar la porta oberta a fer de la publicació quelcom més que una revista local, i mirar de traspasar els límits del terme municipal. Finalment, però, no ho vam fer. No perquè no poguéssim, sino perquè ho vam desestimar. I el nom quedà.

Aspectes formals de la revista

El primer número (número 0) tenia 20 pàgines. Del número 1 al 4, 24 pàgines (el 4, a més, uns índexs de tot el publicat entre els números 0 i 3, en separata de dues pàgines). El número 5 tenia 40 pàgines numerades, però 44 en total, ja que per error de l'impressor s'incloïen quatre pàgines en blanc, al final de la revista, circumstància que es va fer notar a la part final dels «Índexs de la Revista Nord» dels números 4 al 7, publicats en separata amb el número 8. Els números 6 i 7 tingueren 28 pàgines, i el número 8, corresponent al segon aniversari de la revista, en tingué 40 més

les quatre pàgines dels «Índexs» que mencionàvem abans. I finalment, el número 9 tingué novament 28 pàgines.

Dels números 0 al 2 les revistes foren totes en blanc i negre, i a partir del número 3 la portada i la contraportada es publicaren a color. Del número 8 se'n feren dues edicions. La segona portava una sobreimpressió a la portada que deia «Exhaurida la primera edició / Segona edició». Passats els anys podem confessar que era mig mentida: ambdues edicions les preparàrem de bell antuvi, i férem imprimir uns 50 exemplars de la portada convencional, i la resta dels que portaven la marca de segona edició. Quan s'exhauriren els exemplars de la portada regular posàrem a la venda els marcats com a pertanyents a la segona edició. Com que l'exemplar commemorava el segon aniversari de la revista, vam considerar oportú significar-lo d'aquesta manera.

El que es va exhaurir de debò va ser el número 8, de juny de 1999. Anunciava a la portada un reportatge sobre el parc eòlic del Montsant, projecte del que es parlava molt en aquelles èpoques però que la Generalitat no tingué mai intenció d'autoritzar. La sola idea que al Montsant s'hi pogués construir un parc eòlic aixecà passions a la comarca i al poble, a favor i en contra, i la informació que circulava sobre aquell projecte era força escassa. Com que aquell número de la revista incloïa un reportatge que detallava més o menys com seria aquell parc eòlic (anomenat *central eòlica* pels detractors), que ocupava 6 de les 24 pàgines de la revista, vingué gent d'arreu de la comarca a comprar-lo. Fins i tot mesos després de la seva publicació encara ens en demanaven exemplars, la qual cosa va fer que s'exhaurís totalment aquella edició. A un requadre a sota de l'editorial del número següent, el 4 (setembre de 1999) encara oferíem entre els números endarrerits exemplars del 3, a 350 pessetes, mentre que a l'índex publicat en separata del número 8 (setembre del 2000) ja anunciàvem que disposàvem d'exemplars endarrerits de tots els números excepte del 3, que ja estaven tots exhaurits.

La tirada va ser de 200 exemplars del número zero. Al número 1, ja va baixar a 130, i a partir del 2 ja s'estabilitzà en 100 exemplars. Com a dada curiosa, mencionarem que la impressió del número zero costà 40.000 pessetes (ens costà 200 pessetes cada exemplar i els venguérem a 350 Pts). Del número 1, per 130 exemplars ens cobraren 32.760 pessetes, i partir del número 3, amb el canvi d'impressor i la reducció d'exemplars, el cost baixà a 18.150 pessetes per 100 exemplars. El benefici era migrat. Conservem les dades econòmiques del número 4: de les 18.150 pessetes que costà la impressió, férem, amb la venda, 27.850 pessetes, i ens quedà un benefici de 9.700 Pts, i encara a descomptar-hi el que costava fer revelar les fotografies que il·lustrarien el número (unes 1.500 Pts). Per descomptat que no cobrava res ningú de qui hi escrivia. Més aviat ens portava despesa, ja que si hom feia qualsevol desplaçament per causa de la revista no cobrava ni les dietes. Solia quedar un remanent de 10 o 12 exemplars, que guardàvem com a arxiu per a servir possibles comandes de compradors despistats i per a tenir una còpia per al Consell de Redacció, cas que calgués repassar allò que s'havia publicat. Fa uns anys, i abans de llençar els remanents que encara quedaven, vam donar una col·lecció completa de la revista a la Biblioteca de Catalunya i una altra a l'Arxiu Comarcal del Priorat. La donació a la Biblioteca de Catalunya és important, ja que es nodreix de les còpies que es faciliten de qualsevol publicació per a complir amb els tràmits del Dipòsit Legal, i nosaltres no el vam arribar a demanar mai per a la revista. Tot i que és un tràmit gratuït (i obligatori), el vam anar deixant passar fins a deixar-lo passar del tot: dels números 0 al 4 (del setembre del 1998 al setembre del 1999) encara posàvem una nota al dors de la portada que

avisava «DIPÒSIT LEGAL: en tràmit», però com que no el vam arribar a demanar mai aquesta nota ja va desaparèixer a partir del número 5.

Les reunions i els mitjans tècnics

La seu del Consell de Redacció era, oficialment, als baixos de l'Ajuntament, al despatx que havia ocupat antigament el Futbol Club Cabassers. Era una habitació petita, rònega i humida, amb les parets pintades de blanc i la pintura que queia a clapes, sense cap altre mobiliari que una taula, sis cadires, un armari i un petit calefactor elèctric per a l'hivern. Una sola finestra donava al carrer Major, i per a entrar-hi calia baixar un esgraó, ja que el sòl estava per sota del nivell del carrer. Aquesta circumstància va fer, a sobre, que se'ns inundés durant els aiguats del 21 d'octubre de 2000. Ens van cedir aquesta habitació el 24 de setembre de 1998 (vegeu Nord núm. 1, pàg. 21) i encara gràcies. Ens hi vam reunir alguna vegada però no hi vam preparar mai la confecció de cap revista. Com que fumàvem gairebé tots allí no s'hi podia estar de fum si ens hi passàvem massa estona. Utilitzàvem l'armari per a guardar l'arxiu de la revista, amb els originals dels articles publicats, moltes vegades manuscrits, i els exemplars que resultaven invenuts de cada número. També hi guardàvem una caixa metàl·lica amb el llibre d'ingressos i despeses i les factures del que pagàvem. No hi teníem ni un ordinador, perquè tota la feina de maquetació es feia amb un portàtil que tenia jo, i que encara conservo. Les fotografies les vam començar fent amb càmeres analògiques i vam acabar utilitzant una càmera digital, que oferia una qualitat horrible però permetia albirar què era allò que mostraven les fotografies i tenir-les d'immediat, sense haver de portar cap carret a revelar.

La maquetació i la impressió

El mètode d'impressió que s'utilitzava era ben senzill: la fotocòpia. Muntàvem els originals impresos en folis DIN A4, maquetats amb el programa Microsoft Publisher i impresos amb una impressora d'injecció de tinta en color. Els dos primers números, el zero, i l'u els vàrem maquetar encara més rudimentàriament: vam deixar els espais de les fotografies i, ajustades a la mida mitjançant fotocòpies en color, anant reduïnt el tamany, les vam retallar i enganxar als requadres que havíem deixat al paper. A partir del número 2 aquest procediment tan primitiu es va acabar, i totes les fotografies ja van ser incorporades informàticament al contingut. Quan teníem els folis que farien de planxa o patró impresos amb la impressora, els portàvem a una copisteria, on es muntaven en folis de mida DIN A3, de manera que a cada cara del foli gran hi copiaven dos folis DIN A4 dels que portàvem impresos com a originals, tenint en compte la paginació perquè quan cada foli DIN A3 quedés plegat pel mig i encartat amb els altres, l'ordre de les pàgines fos el que tocava. Dues grapes subjectaven el quadernet que era la revista. S'utilitzava paper de 80 grs/m² per als folis interiors i paper més gruixut, de 100 grs/m² per a les portades, a excepció de la portada del número 2, que fou també de 80 grs /m² per error. Els dos primers números s'imprimiren a la Copisteria Copybit de Cerdanyola del Vallès, i tota la resta a la copisteria Rank Xerox de l'Hospitalet de Llobregat (anomenada erròniament Rancheros al número 4).

El preu i la distribució

El preu també va anar evolucionant, però no gaire. La revista va sortir al mercat amb un preu de 350 pessetes, que es mantingué així del número 1 (setembre del 1998) al número 5 (desembre del 1999). A partir del número 6, coincidint amb un canvi de disseny del que parlarem més endavant, ja va

valdre 400 pessetes, i a partir d'aquell moment també expressàrem el valor en euros: 2,40 €. Vist avui, amb la perspectiva dels anys, 400 pessetes ens sembla car, i 2,40 € barat. I això que el contravalor d'ambdues monedes és el mateix. Si la revista Nord sortís avui al carrer, amb la qualitat dels continguts i disseny dels darrers números, s'hauria de fer pagar a 5 € l'exemplar, i encara seria un regal.

La subscripció anual costava 1.200 pessetes per quatre números. És a dir, sortia 200 pessetes més barat que comprar cada trimestre el número corresponent. A partir del número 6, quan la revista ja costava 400 pessetes, no recordo si oferíem la possibilitat de subscriure's ni a quin preu, però si hi era, segurament també sortís una mica més barat que comprant cada exemplar.

La distribució la fèiem en els següents establiments: Cal Montserrat (estanc i botiga de tot un poc, merceria i sabateria principalment), Cal Paresant (forn), el Cafè i a l'Agrobotiga de la Cooperativa Agrícola (a partir del número 7). Les subscripcions es lliuraven en mà al domicili del subscrit si vivia a Cabassers, o s'enviaven per correu si vivia fora vila. Els distribuïdors no tenien altra comissió que el regal d'un exemplar per vendre la revista.

La publicitat

Al número 6 (març del 2000) hi vam incloure una nota avisant que a partir del número següent la revista acceptaria publicitat de pagament. Les tarifes anaven de les 2.500 pessetes per un anunci de la meitat d'un quart de pàgina fins a les 10.000 pessetes per una pàgina sencera (vegeu la pàg. 7 del número 6 per a la taula de tarifes completa). En aquell mateix número publicàvem els primers assajos d'anuncis, tots propis de la Redacció: un d'un quart de pàgina a la pàg. 20 anunciant els establiments on es venia la revista, i un altre d'un terç de pàgina on anunciàvem la venda d'una impressora a color Lexmark per 15.000 pessetes incloent dos cartutxos de tinta. La impressora era de la revista, i la veníem per renovació de material. Nova valia més de 30.000 pessetes, i tenia menys d'un any d'ús. No la vam vendre.

Els anuncis no van anar de cap manera i no en vam vendre gaires. Tanmateix, ajudaven a quadrar la maquetació de les pàgines. Quan muntés una publicació, o jugues amb el text, o jugues amb les imatges per tal de fer quadrar les pàgines. Els anuncis, doncs, anaven molt bé per no haver d'allargar textos o posar imatges innecessàries per tal de tancar les pàgines de la revista i ajustar-hi el text i les imatges projectades.

Amb tot, al número 8 (setembre del 2000, segon aniversari) hi vam incloure anuncis dels comerços que ens feien la distribució, sense cobrar-los res, i d'altres d'empreses de la comarca, que no havien sol·licitat de ser publicades i a qui tampoc, evidentment, no vam passar cap factura pel servei. Ho vam fer per a veure si els qui al poble es dedicaven al mateix sector que els «anunciants» forasters s'animaven a ocupar el seu espai a la revista, i va funcionar. Al número següent ja teníem dos anunciant locals (a mes de la repetició de tots els anuncis del número anterior), i si la revista hagués durat més temps de ben segur que hauríem augmentat el nombre d'anunciant.

El disseny

Estilísticament, hi han dues èpoques ben marcades: del número 0 al número 5, i del número 6 al número 9. Comencem pel 0 al 5: la capçalera, amb el nom de la revista i el seu leimotiv, «Nord. Revista informativa, cultural i fòrum d'opinió». A la dreta de la capçalera, quatre barres

homenatgen la bandera i emulen també la capçalera mítica d'El Sitjar. La menció de la paraula «fòrum» al subtítol es recorda també d'aquell nom del 1997, el descartat Fòrum KBS. Un tema central ocupa la portada i n'ocupa la part principal, i tres columnes al peu anuncien els titulars d'altres tres peces destacades del contingut de cada número. A l'interior, els articles s'estructuren a una, dues o tres columnes, amb preeminència del format d'una i dues columnes.

A partir del número 3 s'introdueix el color a portada i contraportada, com ja hem dit abans, però el disseny no canvia. Sí que canvia, en canvi, a partir del número 6 i fins al final, i ho fa molt notòriament: el disseny inicial de la capçalera es transforma i desapareix el subtítol i les quatre barres. La portada l'ocupa, sencera, un sol tema destacat, i desapareixen també les tres columnes al peu que destacaven altres temes de l'interior. Pel que fa a la maquetació dels articles, es mantenen encara els tres formats d'una, dues o tres columnes, però amb preponderància evident d'aquest darrer format.

Si la inspiració del disseny de la primera època va ser El Sitjar, la segona va inspirar-se directament en la revista TIME, no només en la portada sino també en la maquetació interior, i d'aquí la preponderància del format de tres columnes per a la majoria de continguts. Parlant de la portada a partir del número 6, les similituds amb la revista TIME d'aquella època són evidents: marc vermell, capçalera sobreposada a la fotografia de portada i, fins i tot, quatre caràcters al nom de la publicació: NORD – TIME.

Les seccions

La revista Nord va comptar amb diverses seccions fixes. Algunes hi van ser des del principi fins al final. Una d'aquestes va ser l'entrevista. Del número zero al nou vam entrevistar a Josep Maria Espinàs, Fe Ferré, José Antonio Robles, Ramon Vellvé, Jordi Ferré, Antonio Escoda i Imma Ferré, Miquel Sancho, Joaquim Masip i Josep Cid. L'únic número que no va incloure cap entrevista va ser el 2, de març de 1999. D'altres seccions fixes eren les dedicades a la informació local, a curiositats, a les entitats, a la parròquia, etc. L'acudit tampoc no va faltar mai, i sempre va il·lustrar el dors de la portada. A partir del número 6 (març del 2000) vam incloure una secció amb els edictes de l'Ajuntament de Cabassers publicats al Butlletí Oficial de la Província de Tarragona. D'habitual, la revista també publicava reportatges extensos fruit d'investigacions serioses. Els més destacats van ser els dedicats a la guerra civil (núm 1), al projecte de parc eòlic al Montsant (núm. 3), als retaules salvats de la destrucció de l'església el 1936 (núm. 6), a les excavacions arqueològiques al monestir de Santa Maria de Vallclara (núm. 7) i a la documentació sobre Cabassers als «Papers de Salamanca» (núm. 8).

Els col·laboradors

La revista comptà des del bell principi amb diversos col·laboradors habituals. L'historiador Vicenç Biete, autor d'una monografia enciclopèdica sobre Cabassers i l'estudi de la seva toponímia, publicà una sèrie de sis articles durant la primera època de la revista (entre els números 0 i 5) en què ampliava o complementava les seves investigacions sobre diversos aspectes de la història del poble. Josep Maria Ferran, de Ceradai Institut, també col·laborà freqüentment amb les seves aportacions, molt centrades en el voluntariat de promoció cultural. Mossèn Josep Garcia i Panisello, aleshores rector de la parròquia, també tenia una secció fixa que aparegué a gairebé tots els números. A partir del número 4 s'incorporà com a col·laborador en Francesc Prats, jutge de pau, amb una secció

anomenada «Feta la llei... coneixem-la», i a partir del número 5 en Juli Vilalta escrigué una secció sobre economia, que s'inaugurava amb un article sobre l'Euro, que hauria d'entrar en circulació al cap de dos anys, el gener del 2002. Tampoc no faltà mai una secció de meteorologia, a càrrec de l'observador local de l'estació d'AEMET Lluís Masip Seró, ni la recepta de cuina, preparada sempre per Josep Cubells Miró (publicada a cada número excepte al 7). La contraportada allotjà primer una secció sobre fotografia antiga fins al número 3, i a partir d'aquí una pàgina d'art, on Joan F. Robles comentava l'obra del pintor Miquel Montagut Borja. A l'interior hi hagué una altra secció dedicada a l'art entre els números 7 i 9; en aquest cas a l'obra de l'escultor Modest Gené, amb una sèrie d'articles escrits per la seva filla, Maria del Carme Gené. L'escola també tingué una petita secció d'aparició intermitent a partir del número 4. Tampoc faltaren les cartes a la redacció, els articles d'opinió i les col·laboracions puntuals de moltes persones que seria llarg d'anomenar i que esperem que es tinguin per recordades i homenatjades amb aquestes línies.

Josep-Enric Peris i Vidal mereix comentari a part. Formalment era un col·laborador com qualsevol altre que feia algun article d'opinió i una secció fixa, amb il·lustracions de Francesc Masip (de la Bisbal) que no faltà a cap número: el «Diari d'un monjo imaginari de la cartoixa de Scala Dei». Era un dietari fictici d'un monjo també fictici però amb una base de veracitat: eren experiències vitals de l'autor embellides i dissimulades sota la forma de dietari imaginari, però que alguns coneixíem perquè en Josep-Enric ens n'havia explicat l'origen d'alguna. Dèiem que formalment en Josep-Enric Peris era un col·laborador més, però la realitat és que era com un membre més del Consell de Redacció. No figurava als crèdits de l'organisme editor perquè realment no prenia part de les reunions preparatòries de la revista, però la seva opinió comptava com la de qualsevol altre membre del Consell. Tanta era la seva implicació, que a partir del número 2 s'encarregà de portar a imprimir la revista a l'Hospitalet de Llobregat, on residia per aquells temps, i es desvetllà tot el que va caldre per a la bona marxa de l'empresa. En Josep-Enric ens avantatjava en anys i experiència a la jovenalla que llavors editàvem la revista, però ni això era una barrera per a ser considerat un dels nostres, com ell mateix va dir al parlament de l'acte de presentació del número 0. Llàstima que la revista no s'hagués acabat anomenant «Cosa Nostra», perquè en Josep-Enric era (i és) «uno di noi».

Les portades

Decidir quin tema havia de ser el de portada no era fàcil. Sembla que en un poblet petit el contingut d'informació hagi de ser prou escàs com perquè no hi hagi d'haver més d'un tema candidat a ocupar la portada, i encara gràcies que n'hi hagi un que valgui la pena destacar, però no és així. De vegades costava decidir què hi posaríem. Fins i tot tenim una carpeta amb les portades que vam descartar, per triar d'última hora altres temes per a encapçalar aquell o l'altre número. Calia procurar que la portada cridés l'atenció, i en alguns casos ho vam aconseguir. Una de les més cridaneres va ser la del número 1: la fotografia mostrava una mà subjectant una granada. La granada era bona i la mà d'un membre del Consell de Redacció; havíem trobat anant pels boscos una escampada d'aquestes bombes, i vam decidir agafar-ne una per a fer la foto que il·lustraria el tema destacat, un reportatge sobre els efectes de la guerra civil a Cabassers.

Com que no disposàvem de massa mitjans tècnics per a fer les fotos digitals a bona resolució, i com que utilitzar la fotografia analògica de vegades volia dir esperar massa i no rebre les imatges a temps, havíem de recórrer al que en diríem imatges d'arxiu. Així, per a il·lustrar la portada on parlàvem del saqueig de l'ermita de Sant Roc, vam agafar una foto que tenia casi 100 anys, i per a

fer la del número 3, dedicat al parc eòlic del Montsant i el més venut de la història de la revista, vam descarregar una imatge d'Internet que mostrava un parc de ves a saber on, amb el mar al fons, que va aparèixer tota pixelada per haver-la obtingut de massa poca resolució. Però era igual. A partir d'això vam ser una mica més curiosos i vam mirar de seleccionar millor les imatges de les portades. La del número 4 mostrava una colla de gent mirant l'eclipsi de sol que hi va haver l'estiu de 1999, i la del número 5 va ser un muntatge divertit de fer: vam dedicar la portada a l'oli Baronia de Cabacés, i amb una taula, una cadira, un plat i un got antics, un pergami del segle XVI, dues llesques de pa, dos tomats i una disfressa per a uns braços que mostraven una ampolla d'oli vam fer la portada. La foto la va disparar l'Enric Masip Seró. Per al número 6 vam utilitzar una foto del Museu Comarcal Salvador Vilaseca de Reus que mostra el detall d'una de les pintures sobre tela del retaule de l'altar major de l'església de Cabassers que es conserven allí. Per al 7 vam fer servir una foto analògica de Lluís Masip Sabaté que mostra les cucanyes de Sant Isidre. És potser de les portades més boniques i més entranyables: mostra molta gent que llavors eren canalleta petita, i d'altres que eren grans i ja no hi són. La portada següent, la del número 8, era una foto aèria però dels anys de 1980. Avui en dia agafar un dron i fer una foto no costa res, però a l'any 2000 això no era possible de cap altra manera que amb avionetes o helicòpters tripulats, i valia un ull de la cara i part de l'altre; per això vam fer anar una foto desfasada de feia vint anys, tot i que, just és dir-ho, pocs canvis s'apreciaven a l'entorn quan la vam publicar a la portada. I finalment, per al número 9 vam triar una foto feta per mi que mostrava la carretera al seu pas pel Puntarrer tota descarnada pels aiguats de l'octubre de l'any 2000, amb els suports de la barana al descobert per l'ensulsiada del talús. El número 10, que no va arribar a publicar-se, havia de tenir a la portada una foto de Santi Carnasa, d'un pi de la serra del Montsant, amb el titular «Què passa al Montsant?».

La revista i Internet

Els anys en què es va editar la Revista Nord van marcar l'inici de l'ús generalitzat i massiu d'Internet, i la revista va fer apologia del seu ús. Tan aviat com al número 2 (març del 1999) la Redacció ja signava un article titulat «Cabacés es comença a obrir al món» on s'anomenava una pàgina web, la primera que existí dedicada al poble, titulada «Cabassers, guardià del Montsant», creada per Andreu Ferré i jo mateix, i disponible a l'adreça <http://readyssoft.es/planes/cabassers> (no cal que hi entreu que ja no hi ha res). La percepció que llavors es tenia d'Internet era aquesta, segons llegim a l'article anomenat: «una pàgina web equival a milers de tríptics promocionals impresos (i és molt més barata); cada cop que algú la consulta és com si li donéssim un fulletó amb dades d'interès sobre el poble, com els que s'imprimiren el 1984». Avui en dia queda clar que aquesta visió es quedava molt i molt curta del que ha acabat essent Internet: motor de l'economia mundial i base de la Societat de la Informació. La revista va ser pionera en l'ús de les noves tecnologies, i incorporà a partir del número 6 (març del 2000) una adreça de correu electrònic com una forma més de contacte amb la Redacció: revistanord@mixmail.com (no cal que hi escriviu perquè no funciona ni tan sols el servidor de correu Mixmail). I finalment, al número 9 (desembre del 2000) s'incorporà ja una pàgina web de la revista: <http://www.sapiens.ya.com/revistanord/nord.htm> (tampoc no cal que hi entreu perquè tampoc no hi trobareu res). Aquella web era molt senzilla, i permetia encarregar números endarrerits de la revista, oferia una versió de només text dels últims números publicats i servia de presentació del Consell de Redacció. Rebuscant entre còpies de seguretat antigues encara hem trobat els fitxers html d'aquella web i els hem restaurat. Podreu veure'ls a <https://www.cabassers.com/items/show/3>.

Quan hem donat adreces antigues (i no tant, ja que parlem de llocs web creats l'any 1999 i 2000) hem repetit que no us hi calia entrar, que no hi trobaríeu res, que ja no existien aquelles adreces. I de la web de la revista encara us n'hem pogut donar raó perquè casualment en vam guardar una còpia que ara hem restaurat en un altre servidor perquè es veïés com era l'original. Del correu electrònic, també us hem dit que no calia que hi escrivíssiu, que no funcionava. Amb ell es van perdre tots els missatges que contenia, enviats i rebuts. Amb les webs ja desaparegudes, es van perdre tots els textos i totes les fotografies que hi havia. I és que de la tan lloada Societat de la Informació en quedarà menys informació que de l'Edat Mitjana. Aquells escrivans d'abans apuntaven les coses sobre pergami i paper de bona qualitat, i una part, que ha esquivat el salvatgisme de la història, ha perdurat i la podem llegir als arxius que la contenen. De tota la informació que es produeix avui en dia en format digital, què en quedarà? I si en queda res, quina màquina serà capaç de llegir-la? Sense anar més lluny, tots els qui tenim més de 40 anys conservem cassettes de quan s'enregistrava àudio en aquest format. Penseu quants de vosaltres teniu reproductor de cassettes. Els qui en teniu, penseu on en trobaríeu un de nou si us fes falta, o on fareu reparar el vell quan se us espatlli, i penseu si d'aquí a 20 anys podreu reproduir cap cassette o si la seva vida magnètica encara us permetrà d'escoltar el que hi tingueu, si encara sou capaços de reproduir-lo. Penseu també si d'El Sitjar, o la Revista Nord en quedaria res si s'haguessin publicat només en una pàgina web i no en paper. De la revista Nord potser encara n'hauríem pogut rescatar alguna cosa, com hem rescatat la web que teníem, però d'El Sitjar només n'hagués quedat un lleuger record, cada vegada més borrós a la memòria dels qui el van llegir i totalment desconegut pels qui van néixer quan ja no es publicava.

El principi

El 26 d'abril de 1998, l'Associació Jove renovà la junta, i foren escollits per als càrrecs en Ricard Masip (president), Jordi Cubells (vicepresident), Carles Prats (secretari), Lluís Masip (tresorer) i els vocals Jose Figueredo, Jaime Tomsen, Marc Sancho, Pere Cubells, Sergi Bonastre, Miquel Garcia i Jordi Treig. La junta prengué possessió a l'assemblea ordinària del 7 de juny de 1998. La revista la va començar a publicar l'Associació Jove de Cabassers, i el Consell de Redacció estava format per persones vinculades a la junta de l'Associació i d'altres que no hi tenien cap relació. El Consell de Redacció estava format per Jordi Cubells, Cori Escoda, Lluís Masip, Ricard Masip, Josep Ramon Miró, Carles Prats i Ramon Querol. Com veiem, el president, vicepresident, secretari i tresorer de l'Associació Jove formaven part també del Consell de Redacció de la revista.

El número 0 de la revista Nord va ser presentat a la sala del cinema del Cafè de Cabassers l'onze de setembre de 1998, Diada Nacional de Catalunya, a les 20:30h. Es féu també un homenatge a Pasqual Centelles Llop, rector de la parròquia que era traslladat al cap d'onze anys de servei a Cabassers. Hi hagueren parlaments de Ricard Masip i Carles Prats, president i secretari de l'Associació Jove, editora de la revista, i membres del Consell de Redacció. També parlà mossèn Pasqual Centelles, i finalment ho féu en Josep-Enric Peris, que dirigia la coral Vila de Falset, la qual actuà per a cloure l'acte i interpretà, com a darrera peça, el Cant de la Senyera, que tingué el públic dret mentre durà.

El final

La revista es va acabar en sec, sense acomiadar-se. Sense avisar. De l'últim número publicat, el 9, de desembre del 2000, no es va passar ni a recollir la recaptació de la seva venda. El número 10,

corresponent al març del 2001, ja no va veure la llum, i va quedar mig embastat al programa de maquetació.

El cansament, les noves obligacions, les discrepàncies, el conflicte que va portar la suposada construcció del parc eòlic del Montsant a la política comarcal i local va acabar afectant també als membres del Consell de Redacció, uns posicionats a favor i els altres en contra. Vist amb la perspectiva dels anys aquelles discussions semblen ridícules, absurdes i estèrils. De fet, gairebé qualsevol cosa que ara sembla d'importància, quan se la mira des de la distància del temps sembla ridícula, absurda i estèril. El cas és que entre unes coses i unes altres la revista es va deixar de publicar en sec i no la va trobar a faltar ningú. O sí.

La crònica local: coses curioses que recordem gràcies a la revista

El 26 d'agost del 1998, a dos quarts de set de la tarda, una flamarada va recórrer el cablejat elèctric del carrer del Tossal i va anar a parar a sota el perxe de Cal Pio, incendiant la caixa de connexions elèctriques i part del cablejat del telèfon. El foc es va apagar ràpid i no va passar res.

El 6 de desembre de 1998, a dos quarts d'onze de la nit, hi va haver l'última esquellotada que s'ha fet al poble. Els esquellots consisteixen en una processó de gent fent soroll amb tota classe de coses que el produeixin: timbals, cornetes, xiulets, ampolles de vidre, el que sigui que faci soroll. I es fa per a celebrar (o escarnir) el matrimoni de dos vidus.

A les primeries del 1999 l'ermita de Sant Roc va ser saquejada i la imatge del sant llençada a un baltreral proper. Es va trobar l'abril de 1999 i es va tornar a col·locar al seu altar després de ser restaurada dels lleugers desperfectes que li van causar els vàndals.

El 2 de gener del 1999 algú va perdre unes calces negres al Cafè, que van estar força temps penjades al tauler d'anuncis del local per si eren reclamades.

L'11 d'agost del 1999 hi va haver un eclipsi parcial de sol, i el 28 del mateix mes una pedregada que va matar ocells i va malmetre conreus.

El 31 de desembre de 1999 va tancar la botiga de Cal Roc, oberta el 1917.

La primavera de l'any 2000 es van construir els lavabos públics de la pista poliesportiva.

El 8 d'agost de l'any 2000 les obres d'ampliació del camí de Sant Roc feien desaparèixer el Tormo de la Sabateta El 23 del mateix mes unes explosions al barranc, d'origen desconegut, a dos quarts de nou del matí, van alarmar tot el veïnat.

El 21 d'octubre del 2000 uns aiguats va provocar gran devastació a carrers, camins i carretera, i van inundar la seu de la Revista Nord, als baixos de l'Ajuntament.

Tot aquest anecdotari el trobem a les pàgines de la revista entre els anys que es va publicar. Són coses de poca importància, i justament per això no les recull cap altre tipus de documentació. Però són curioses, i només perviuen a les pàgines de la revista. Si la revista no hagués existit, tot això no s'hauria recollit mai. De fet, des del moment en què es va deixar de publicar fins a avui en dia han passat moltíssimes coses a la vida local que no ha recollit ningú i que han caigut a l'oblit.

Tota publicació local és una petita llum al mig de la foscor del temps. Gràcies a El Sitjar conservem memòria escrita del que va passar entre 1983 i 1986. I gràcies a la Nord, tenim constància del que va succeir entre 1998 i 2000. Abans i després, foscor.